

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 16. Patentia ob spem mercedis. Symbola. Testimonia Ex Veteri. Ex Novo. Ex Patribus, & aliis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79369)

Cui vita sua chara est, dura nulla est cura: medicus non sit ingratus, qui per dolorem revocat ad salutem. S. Chrysologus li. 167.

S. Franciscus rogatus, quomodo tam tenui veste frigus toleraret? respondit: si supernae patriae flammâ per desiderium contegeremur, facile nos ab hoc frigore tueremur. Cornelius in Ex. 27. 9.

S. Agapetus M. puer 15. annorum, sub Aureliano A. C. 275. virgis, nervis, igne, fumô, aquâ bullente, aliisque gravissimis tormentis, excruciatu, & dilaceratu; cum in caput ejus congererentur carbones ardentis; gratias agens Deo dicebat: parva res est, si caput coronandum in cœlo comburatur in terra: quàm decorabit corona gloriæ plagas, & vulnera excepta pro Christo! ita habet ejus vita 18. Augustii Cornelius in li. 62. 3.

§. XVI.

Patientia ob spem mercedis &c.
Symbola.

Tempus veniet, cum excutias, & silvas jugum ejus de cervicibus tuis. Gen. 27. 40. Ultima benedictionis clausula dolorē sopiebat, & in spes bonas animum consternatum sublebat. *Tempus veniet &c.* q. d. cum Seneca: omnia tibi fortuna abstulit, sed spem reliquit. Naxera in Jos. 17. §. 19.

Serviam tibi pro Rachel filia tua minore septem annis. Gen. 29. 18. Si justus ille (Jacob) propter puellæ amorem, septennium servire, ferreque pastoralium laborum arumnas, decrevit; & non sentit vel labores, vel temporis longitudinem; sed omnia ei levia, & facilia videntur: expectationesque, & spe fructus altur; ita ut dies paucos longum illud tempus putet: qualem nos habebimus excusationem, qui non pari studio erga Dominum nostrum, & benefactorem, & Curatorem, & qui nobis sit omnia, afficimur? sed quando proponitur lucrum temporale, omnia alacriter sustinere volumus. Qualis nobis erit venia, qualisve excusatio, sic negligentia deditis; qui neque quantum beatus ille in puellam declaravit amorem, tantam in Deum charitatem habemus; idque cum tanta possimus numerare in nos beneficia collata, & quæ quotidie conferuntur. S. Chrysol. hom. 55. in Gen.

Qui percussit Cariath-Sepher, & cepit eam; dabo ei Axam filiam meam uxorem. Jos. 15. 16. dixit hoc, ut milites ad arduum certamen excitet. Id. hic.

Sed & clavos fecit aureos. 2. Paral. 3. 9. & 3. Reg. 6. 21. & affixit laminas clavos aureis. V. Beda l. de templo, c. 12. clavi aurei, quibus erant affixæ laminæ, ipsæ sunt promissa æternæ claritatis; per quæ in exercitio, studioque virtutis, ne deficiamus, donante Christi gratiâ continemur. Arcones in li. 1. 20.

Statura tua assimilata est palmæ. Cant. 7. 7. Quia palma inferioribus aspera videtur, in summo autem pulchritudinem, & fructus suavitatem ostendit; merito huic itatura assimilatur Ecclesiæ; sive animæ cujusque fidelis,

quæ asperos pro Domino portat in terra labores; sed mercedem à Domino gratissimam se accipere sperat in cœlo. V. Beda l. 6. hic.

Gemma gratissima expectatio præstolantis. Prov. 17. 8.

Operatur patientia probationem; probatio verò spem. Rom. 5. 3.

Genius, quasi fessus, & sopore lassus, incubat anchora. Lem. *Juvat fessos. Habebis fiduciam propositâ tibi spe; & defossus securus dormies.* Job. 11. 18.

- Spes est dura; sed lenit tamen

Vie labores. Non solet tranquillitas

In delicati pectoris molli thoro

Secura permanere. Spe durâ jacet

Securitas. Spes dura tranquillum facit

Sibi incubantem. Sæviant venti licet;

Dominentur undæ: somnium ex illis tamen

Spes dormienti facere jucundum potest.

Helius.

Anchora infigitur. Lem: *spes ferit: & tamen una juvat, mentemque quietam sola facit. Fundati, & stabiles, & immobiles à spe.* Colofs. 1. 23. Idem.

Testimonia ex Veteri.

Vidi per somnium quasi solem, & lunam &c. Gen. 37. 9. S. Cyillus: sic Deus juveni Joseph per somnia significabat; illum aliquando clarissimum, & fratribus suis longè præstantiorem fore: atque ita eum ad virtutes, atque meliora, provocabat; quemadmodum hi, qui præmia Athletis proponunt, facere solent. apud Naxeram in Jos. 15. §. 18.

Affligebant illudentes eis, atque ad amaritudinem producebant vitam eorum. Ex. 1. 13. 14. In quo hæc asperitas vitæ maximè apparebat? Cyrill. Alex. l. de ador. in spir. sine mercede hæc, & magnò sudore, & laboribus, perficiebantur. Ecce amaritudo: non quia opere lateritiò: & sudore magnò, laborarent, turres, & civitates, ædificando; sed quia sine mercede, & spe retributionis, hæc perficiebant. Castillo Ethol. 187.

Confortamini, & non dissolvantur manus vestra: erit enim merces opori vestro. ait Azarias 2. Paral. 15. 7.

Nunquid Job frustra timet Deum. Job. 1. 9. Occultat coronam, quò dimicatorem ostendat. S. Chrysol. hom. 5. de patientia Job.

Militia est vita hominis super terram; & sicut dies mercenarij dies ejus. Job. 7. 1. Sicut miles optat bella ingruere, ut stipendia habeat; & sicut mercenarius timet, ne defint qui eos conducant: ita & nobis timendus defectus tribulationum. S. Gregor. mor. l. 8. c. 7. mercenarius sollicitè curat inspicere, ne unquam dies vacuus labatur ab opere, & expectatus finis temporis, ne inanis veniat ad remunerationem: sic qui fide cursûs præsentis tempora pensat, dies cum operibus numerat; nè à labore vacua transeant vitæ momenta, formidat. Pina in Eccl. 4. Ethol. 53.

S. Gregorius Nys. quærit: cur Psalmista tam multis psalmis hæc verba præscripserit: *In finem?*

nem? quibus monet, ut intentis semper oculis finem spectemus. Græcus habet: *in victoriam*: tanquam admonens; ut victoriam habeamus ob oculos. Respondet S. Gregor. tr. 2. in Pf. cum omnis certaminis victoria sit finis, ad quam, qui certamen ingrediuntur, omnia sua referant, eaque freti pugnare incipiant; mihi planè persuadeo, finis nomine velut quâdam commotione, excitari omnes, qui in hujus vitæ stadio per virtutis exercitationem decertant, ut finem respicientes, spe coronæ obtinendæ, certaminum laborem levent, & minuant. Ut quisque ardentem pugnet, præliatoribus omnibus oclamat David: *in finem! in victoriam!* Did. Nifs. Sabb. D. 1. Quadr. §. 1.

Latentur omnes, qui sperant in te. Pf. 5. 12. S. Francisci vox: quod in penis me oblecto, facit bonum, quod expecto. P. Rho affectus spei 9. in Caduceatore pacis æternæ.

Credo videre bona Domini in terra viventium. Pf. 26. 13. O bona Domini dulcissima! immortalia, incomparabilia, sempiterna, immutabilia! Et quando vos videbo, bona Domini? Credo videre; sed non in terra morientium. S. August. hic.

Dilexi, quoniam exaudiet Dominus. Pf. 114. 1. Quia non est poena, quæ promovet, non est dolor, qui perducit ad requiem: nec durus æstimandus est fletus, qui æterna gaudia subministrat. Intendimus enim, non quod patimur, sed non speramus. Cassiodorus hic.

Latatus sum in his, quæ dicta sunt mihi &c. Pf. 121. 1. O cordata læticia regis, non in corona exultantis victi Goliath, aut delati à Deo imperij; sed tripudiantis in beata spe: *in domum Domini ibimus.* Nisi fallor, spes tanta & condire potest ærumnarum fel, & mel infatuare temporalis felicitatis. Job in sterquilinio vermes mirabatur quasi Smaragdos. Cur? audi, c. 19. 26. *Rursum circumdabor pelle meâ.* Oliva l. 3. Strom. §. Lætatus sum &c.

Clamavi ad te Domine, dixi, tu es spes mea. Pf. 141. 6. Quando tolerabam, quando tribulabar, dixi: *tu es spes mea.* Spes mea hic, ideo tolero: portio autem mea non est hic; sed in terra viventium. Dat Deus portionem in terra viventium, sed non aliquid à se extra se. Quid dabit amanti se, nisi se? S. August. hic.

Laboravit dives in congregatione substantiæ. Eccl. 31. 3. Et idcirco inexcusabiles sunt, qui propter coelestes, & perennes, divitias negligunt laborare. Si enim tempestas pelagi nautis; plaga, & vulnera, militibus; glacies, & frigora, agricultoribus; levia, & portabilia sunt; propter spem præmij temporalis: multò magis, cui cælum placet, nullum debet sentire periculum: maximè enim labores mitigat, in finem bonum venire. Ne aspicias ergo, quod via ista aspera est; sed quod ducit: nec aliam, quod lata est; sed ubi definit. Geminiani c. 21.

Polyanth. Sacra, Tom. II.

Ex Novo.

Fugum meum suave est, & onus meum leve. Matth. 11. 30. Suave est volentibus, durum est nolentibus. Quamvis durum videatur esse ad sanctos, propter corporalem tribulationem; tamen suave est: quia habent spem vitæ æternæ. S. Hieron. in Pf. 16.

Post dies sex. Matth. 17. 1. Sex diebus operatus est Deus, septimò *requievit ab universo opere, quod patrarat.* Gen. 2. 2. Sex dies laboris, & operum, tempus significant: post sex dies, id est, post laborem, & opera, sequetur æterna requies. Barradius D. 2. Quadr. t. 2. l. 10. c. 28.

Portavimus pondus diei, & æstus. Matth. 20. 12. Portant operarij pondus diei, & æstus; sub laboris, & æstus, pondere sudant; sed mollissimò linteò sudorem abstergunt: spe scilicet denarij æterni. S. Gregor. in Job. 7. quomodo Paulus remunerationis linteò sudores tanti laboris tergat, ipse denuntiat dicens: *non sunt condigne &c.* Rom. 8. 18. Barradius D. Sept. t. 3. l. 5. c. 17.

Unus de his, qui pendebant, latronibus blasphemabat. Luc. 23. 39. Alter ad eò constanti, & tranquillâ mente, patiebatur, ut diceret: *Domine memento mei.* v. 42. ambo æqualibus discruciatu doloribus; sed non ambo impatientiæ obscurati blasphemij. Quod discrimen? quia alter spe carebat; spe alter leniebat cruciatus. S. Gregor. mor. l. 18. 25. spem habuit, qui regni ejus aditum postulavit dicens: *memento mei &c.* Naxera in Jos. 8. §. 6. præmij spes laboris aspera emollit.

Noli scribere Rex Judæorum. Joan. 19. 21. Quid refert titulus inter acerbissima vulnera spiritum exhalantis? plurimum sanè: erat enim titulus certaminis præsumptivoque præmij crucis dolores sopitos hostes credebant: ut, nî titulus deleatur, crucis supplicium non arbitrantur. Hugo Card. titulus triumphalis, qui de triumpho inscribitur, ut in arcu, vel in fornicibus. J. N. R. J. Cajetanus: super crucem sustentabatur titulus, ac per hoc crux reminebatur. Crux per titulum crux esse desinebat; quasi doloribus finem titulus imposuerit: quia de præmij honore in desiderium jam vertebatur cruciatus. Naxera ib.

Spe gaudentes, in tribulatione patientes. Rom. 12. 12.

Bonum facientes non desiciamus: tempore enim suò metemus non deficientes. Gal. 6. 9.

Fortissimum solatium habeamus, qui confugimus ad tenendam propositam spem quam sicut anchoram habemus. Hebr. 6. 18. 19.

Ex Patribus, & alijs.

Futurorum spes laborantibus requiem parit: sicut & in agone positus dolorem vulnerum mitigat spes coronæ. Origenes hom. 6. in Exod.

Nullus ijs dolor est de incurfatione malorum

præsentium, quib⁹ fiducia est futurorum bonorum. S. Cyprianus l. ad Demetrianum.

Si quis vult adversa superare; si est persecutio, si est periculum; si mors, si ægrotudo gravis; si incurfus latronum, si facultatum proscriptio; si quidquid eorum, quæ putantur in isto adversa sæculo facile superantur; si sit spes, quæ confoletur: nam etsi illa acciderint, tamen graviora esse non possunt dicenti: *non sunt condigna &c.* S. Ambrosius in Ps. 118. oct. 7.

Esto, sint aliqui duri ad labores, firmi ad injurias ferendas; si spem auferas, non potest perpetua esse patientia. Id. ib. Octon. 15.

Si vis sustinere laborem, attende mercedem: nam & operarius in vinea deficeret; nisi attenderet, quid accepturus esset. Cum autem attenderis, quid sis accepturus; omnia tibi erunt vilia, quæ pateris: nec digna æstimabis, pro quibus aliud accipias. Miraberis, tantum dari pro tanto labore: nam utique fratres pro æterna requie labor æternus subeundus erat; æternam felicitatem accepturus æternas passiones sustinere deberes. S. Augustinus in conc. 2. de secunda parte, Ps. 36.

Nudum Christum nudus sequere: durum, grande, difficile; sed magna sunt præmia. S. Hieron. ep. 4.

Qui futura spectat, cœlestia sperans, & mentis oculos illud dirigens, non sentit quidem malorum præsentium molestiam. S. Chrysostomus tom. 6. de verb. Ap.

Radix totius bonæ operationis est spes resurrectionis: expectatio enim retributionis excitat mentem in beneficentiam: promptiorque fit omnis operarius ad perferendos labores, si præmium laborum præviderit. Miles expectans præmia alacris est in bellum. S. Cyrillus. Jerof. Catech. 18.

Omnia opera, quæ in hoc Mundo videntur, sub spe aliqua fiunt; ad fruendum laboribus suis. S. Macarius hom. 14.

Tribus in rebus Christiani culminis fundamenta consistunt; id est, in spe, in fide, & in charitate. - Tolle spem, torpet humanitas tota: tolle spem, artes, virtutesque, universæ cessabunt: tolle spem, & interrupta sunt omnia. S. Zeno Ver. l. de fide, spe, & charit.

Ipsa (spes) est baculus necessarius pergrinantibus in via præsentis vitæ. Non enim faugantur, vel debilitantur, sperantes in Domino: quin potius assument pennas ut aquila; current, & non laborabunt, ambulabunt, & non deficient. In præsentis tempore spes est quædam vigilia solennitatis æternæ. S. Laur. Just. de spe c. 2.

Spes arbor benedicta est, fructus uberes habens; cum à misericordia Dei abundanter irrigetur. S. Thom. Aqu. opusc. 38. de erud. princip. l. 2. c. 5.

Qui vehementer aliquid sperat, libenter sustinet propter illud etiam difficilia, & amara. Id. in ep. ad Rom. c. 5. lect. 1.

Etsi amara pro Christi inferantur amore; indulcescunt tamen spe futura lætitiæ sempiternæ. Aponius l. 3. in Cant. 1.

Nihil est, quod fidelem, amantemque animam magis exhilaret; quam quod speret, se, postquam hujus vitæ stadium emensa fuerit, perventuram ad beatum illum sinum æternæ pacis. Blofius parad. an. c. 33.

Omnia tibi fortuna abstulit; sed spem reliquit. Seneca l. 5. declam. 1.

§. XVII.

Patientia per dura ad regnum,

Figura, & Symbola.

Nunc scio, quia certissime regnaturus sis &c. 1. Reg. 24. 21. Eleganter ostendit imaginem regni Christi in rege David: qui non solum sceptriger in folio sedit, purpurâ insignis, & diademate clarus, vel coronâ aureâ splendidus; sed prius egens, & vagus, profugusque, erravit; & exul omnibus quoque modis prius amaritudines totius infelicitatis, quam nectareos, aut mellitos regum populi liquores epotavit. S. Rupertus in 1. Reg. 27. Cum ergo David Deus elegeret, & prædestinasset ad regnum; noluit & ipsum David antè regnum tenere, quam primò à persecutibus liberaret: ut etiam in hac vita figuraret nos, id est, corpus ejus, cujus corporis caput Christus. Porro enim si ipsum caput nostrum sine primò peractò labore in terra, in cœlo regnare noluit; neque levare sursum corpus, quod deorsum accepit, nisi per tribulationis viam: quid audent membra sperare, capite suo magis se posse esse felicia. Sylveira in Matth. 1. q. 26.

Fecit rex Salomon thronum - & duo leones stabant, & duodecim leunculi. 3. Reg. 10. 18. 19. 20. Ad regium thronum non ascenditur, nisi multò certamine cum leonibus, arduis &c. Sylveira in Matth. 20. 22.

Mardocheus - indutus sacco &c. Esth. 4. 1. Cernes Mardocheum sacco indutum, inspersum cinere caput, & in platea mediæ civitatis, magnâ voce, animò mœlissimò, ejulantem: sed saccum Deus mutavit in purpuram, cinerem in coronam regiam, ejulatum in gaudium maximum. Ps. 29. 12. *convertisti planctum meum &c.* Barradius D. 3. Pasch. t. 4. l. 5. c. 11.

Fecit ascensum purpureum. Cant. 3. 10. Meritò patientia comparatur purpuræ, quæ reges induuntur: quia patientia opus perfectum habet, animum præbet regium, sui que ipsius, & omnium, dominum facit. de Ponte hic Exh. 29. §. 4.

Testimonia Biblica.

Vult, & non vult, piger. Prov. 13. 4. S. Hieron. hic: rectè pigri nomine denotatur, qui vult regnare cum Domino, & non vult pati pro eo. apud Sylveira c. 8. in Luc. 22.

Dic, ut sedeant hi duo filij mei &c. Matth. 20. 21. *Potestis bibere calicem?* ac si dicat: est thronus laborum fructus, non itè rogationis munus. Passio via est: pietatis causâ suscepti labores: ij regnum parant. Si dignitatem amas, Passionis te socium exhibe. Videare unâ cruci-